

ព័ត៌មានអំពីការប៉ះពាល់ជាមួយជំងឺរលេង (TB)

ចំណុចសំខាន់ៗ

- អ្នកធ្លាប់បានប៉ះពាល់ជាមួយបុគ្គលដែលមានជំងឺរលេង (TB)។
- TB គឺជាជំងឺមួយដែលបណ្តាលមកពីមេរោគបាក់តេរី *Mycobacterium tuberculosis*។
- TB ជាទូទៅគ្រាន់តែប៉ះពាល់ដល់សួតរបស់បុគ្គល ក៏ប៉ុន្តែវាក៏អាចប៉ះពាល់ដល់ផ្នែកផ្សេងៗទៀតនៃរាងកាយដែរ។ វាអាចបណ្តាលឱ្យកើតជំងឺធ្ងន់ធ្ងរ។
- TB អាចព្យាបាលធ្វើឱ្យជាសះស្បើយដោយថ្នាំអង់ទីប៊ីយោទិចជាក់លាក់។
- យើងសូមណែនាំថាអ្នកត្រូវធ្វើតេស្តដើម្បីពិនិត្យមើល ថាតើអ្នកបានឆ្លងមេរោគរលេងដែរឬក៏អត់។ ប្រសិនបើការធ្វើតេស្តបង្ហាញលទ្ធផលវិជ្ជមាន យើងអាចណែនាំឱ្យអ្នកទទួលការព្យាបាល ឬពិនិត្យតាមដានជាបន្តទៀត។

ហេតុអ្វីបានជាយើងទាក់ទងមកអ្នក?

អ្នកត្រូវបានគេកំណត់ថាធ្លាប់បានទាក់ទងជាមួយបុគ្គលដែលមាន TB។ យើងណែនាំឱ្យអ្នកធ្វើតេស្តដើម្បីឱ្យបានដឹងថាតើអ្នកបានឆ្លង TB ដែរឬក៏អត់។ អាស្រ័យលើលទ្ធផលរបស់អ្នក យើងអាចណែនាំឱ្យអ្នកទទួលការព្យាបាល ឬពិនិត្យតាមដានជាបន្តទៀត។

តើ TB គឺជាអ្វី?

ជំងឺ TB សកម្ម បណ្តាលមកពីការឆ្លងមេរោគបាក់តេរី *Mycobacterium tuberculosis* ហើយគេអាចព្យាបាលឱ្យជាសះស្បើយដោយថ្នាំអង់ទីប៊ីយោទិច។ ជាញឹកញយ TB ប៉ះពាល់ដល់សួត ប៉ុន្តែជួនកាលអាចប៉ះពាល់ដល់ផ្នែកផ្សេងៗនៃរាងកាយដូចជាក្រពេញទឹកដៃ តម្រងនោម និងឆ្អឹង។ ជំងឺ TB ជាធម្មតាមិនមានសញ្ញា ឬរោគសញ្ញាអ្វីទេ ហើយក្នុងករណីភាគច្រើនមេរោគ TB មិនសកម្មឡើយ - នេះត្រូវបានគេហៅថាជំងឺ TB កំបាំង ឬអសកម្ម។ បុគ្គលដែលមានមេរោគ TB កំបាំង គឺមិនបង្ហាញរោគសញ្ញា ហើយក៏មិនអាចចម្លងមេរោគនេះទៅក្រុមគ្រួសារ ឬមនុស្សជិតស្និទ្ធជាទៀតបានទេ។

ខ្ញុំមិនស្គាល់នរណាម្នាក់ដែលមាន TB - តើខ្ញុំអាចឆ្លងជំងឺនេះដោយរបៀបណា?

ដោយព្រោះ TB ឆ្លងរាលដាលតាមខ្យល់ អ្នកប្រហែលជាមិនដឹងថាបុគ្គលណាដែលអាចនឹងអាចដាក់អ្នកឱ្យរងប៉ះពាល់ TB។ ដើម្បីការពារភាពឯកជនរបស់អ្នកជំងឺ យើងមិនអាចប្រាប់អ្នកថានរណាជាអ្នកចម្លងជំងឺ ឬថាតើការដាក់ឱ្យរងប៉ះពាល់នោះកើតឡើងនៅកន្លែងណាបានទេ។

តើមនុស្សកើត TB ដោយរបៀបណា?

មេរោគ TB បានឆ្លងរាលដាលតាមរយៈខ្យល់អាកាស នៅពេលអ្នកដែលមានជំងឺ TB នៅក្នុងសួត ឬបំពង់ករបស់ពួកគេក្អក កណ្តាស់ ច្រៀង ឬនិយាយ ដោយបញ្ចេញជំងឺកំទឹកតូចៗចូលទៅក្នុងខ្យល់អាកាស។ ដំណក់ទឹកតូចៗទាំងនេះ អាចត្រូវបានដកដង្ហើមចូលទៅក្នុងដងខ្លួនមនុស្សផ្សេងទៀត។ មនុស្សភាគច្រើនកើតជំងឺ TB ពីនរណាម្នាក់ដែលពួកគេបានចំណាយពេលជាមួយយ៉ាងច្រើន។ វាមិនធម្មតាទេក្នុងការកើតជំងឺ TB ពីនរណាម្នាក់ បន្ទាប់ពីមានទំនាក់ទំនងដ៏ខ្លី ឬម្តងម្កាល។ TB មិនឆ្លងតាមរយៈវត្ថុប្រើប្រាស់ក្នុងផ្ទះទាំងឡាយដូចជាកាំបិត គ្រឿងចានឆ្នាំង និងទូរស័ព្ទទេ។

ខ្ញុំមិនមានអារម្មណ៍ថាឈឺ - តើខ្ញុំអាចដឹងថាខ្ញុំបានឆ្លងជំងឺនេះយ៉ាងដូចម្តេច?

មេរោគ TB មិនបង្កឱ្យមានរោគសញ្ញាណាមួយទេ ដូច្នេះយើងត្រូវប្រើតេស្តពិសេសដើម្បីធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យការឆ្លងមេរោគ TB។

ការធ្វើតេស្តអាចធ្វើនៅ ឬសម្របសម្រួលតាមរយៈសេវាកម្ម TB ក្នុងតំបន់របស់អ្នក។ ការធ្វើតេស្តទាំងនេះរួមមាន៖

- ការធ្វើតេស្តឈាម ហៅថាការធ្វើតេស្តសាកល្បងបញ្ចេញ interferon gamma (IGRA ឬ QuantiFERON TB Gold Plus®) អាចបង្ហាញថាតើអ្នកបានឆ្លង TB ដែរឬក៏អត់។
- ការធ្វើតេស្តស្បែកដើម្បីរកមើលជំងឺរលេង (ត្រូវបានគេស្គាល់ផងដែរថា ការធ្វើតេស្ត TST ឬ Mantoux) គឺជាការចាក់ដោយមូលតែបន្តិចនៅក្រោមស្បែកខាងក្នុងកំភួនដៃ។ អ្នកនឹងត្រូវត្រឡប់មកវិញក្នុងរយៈពេល២ ទៅ៣ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីការធ្វើតេស្តនេះ ដើម្បីឱ្យគេអានវាយតម្លៃប្រតិកម្មណាមួយដែលឃើញមាន (ការហើម ហើយមានពណ៌ក្រហម) ដែលបង្ហាញថាមានមេរោគ TB។
- ការថតពិនិត្យដើមទ្រូងដោយការស្តីអិក្ស អាចបង្ហាញថាមាន TB នៅក្នុងសួតរបស់អ្នកដែរឬក៏អត់។ ពេលខ្លះ ការថតពិនិត្យដើមទ្រូងដោយការស្តីអិក្ស នឹងបង្ហាញពីរោគសញ្ញា TB ដែលកន្លងមក ទោះបីជាអ្នកមិនដឹងថាមាន TB ពីមុនក៏ដោយ។

ខ្ញុំបានទទួលការចាក់ថ្នាំបង្ការរោគ TB (Bacillus Calmette-Guérin ឬ BCG)។ តើនេះមិនការពារខ្ញុំទេឬ?

ថ្នាំចាក់ការពារ BCG មានប្រសិទ្ធភាពបំផុតដើម្បីការពារទម្រង់ធ្ងន់ធ្ងរនៃ TB ចំពោះកុមារអាយុក្រោម៥ឆ្នាំ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វាមិនការពារ TB ក្នុងគ្រប់ករណីឡើយ។ អ្នកនៅតែអាចឆ្លង TB ទោះបីជាអ្នកបានទទួលថ្នាំចាក់ BCG ក៏ដោយ។

តើមានអ្វីកើតឡើងប្រសិនបើការធ្វើតេស្តរបស់ខ្ញុំបង្ហាញលទ្ធផលអវិជ្ជមាន?

ប្រសិនបើការធ្វើតេស្តឈាមដំបូងរបស់អ្នក ឬធ្វើតេស្តលើស្បែកដើម្បីពិនិត្យជំងឺរបេងបង្ហាញលទ្ធផលអវិជ្ជមាន ការធ្វើតេស្តដែលនេះអាចត្រូវបានធ្វើម្តងទៀតក្នុងរយៈពេល២ ទៅ៣ខែ។ នេះដោយសារតែវាអាចចំណាយពេលច្រើនសប្តាហ៍ បន្ទាប់ពីការប៉ះពាល់នឹង TB សម្រាប់ប្រព័ន្ធភាពសំនឹងជំងឺរបស់អ្នកចាប់មានប្រតិកម្ម។ ដូច្នេះហើយ ប្រសិនបើការធ្វើតេស្តលើកទីពីរត្រូវបានណែនាំ វាជាការសំខាន់ណាស់ដែលអ្នកមកទទួលការធ្វើតេស្តនេះដើម្បីប្រាកដថាអ្នកបានស្រឡះពីមេរោគ TB។ ប្រសិនបើការធ្វើតេស្តលើកទីពីររបស់អ្នកបង្ហាញលទ្ធផលអវិជ្ជមាន អ្នកនឹងមិនត្រូវគេធ្វើតេស្តបន្ថែមទៀតទេ។

តើមានអ្វីកើតឡើងប្រសិនបើតេស្តឈាម ឬការធ្វើតេស្តលើស្បែករបស់ខ្ញុំបង្ហាញលទ្ធផលវិជ្ជមាន?

ប្រសិនបើការធ្វើតេស្តរបស់អ្នកបង្ហាញលទ្ធផលវិជ្ជមាន អ្នកនឹងត្រូវបានគេស្នើសុំឱ្យទទួលការថតពិនិត្យដើមទ្រូងដោយការស្នើសុំ ហើយអាស្រ័យលើលទ្ធផលការថតពិនិត្យដើមទ្រូងដោយការស្នើសុំរបស់អ្នក និងកត្តាហានិភ័យដទៃទៀត អ្នកអាចត្រូវបានគេបញ្ជូនទៅគ្រូពេទ្យឯកទេសខាង TB។ ការបង្ហាញលទ្ធផលតេស្តវិជ្ជមានមិនមានន័យថា អ្នកបានឆ្លងរោគដោយសារការទាក់ទងថ្មីរបស់អ្នកជាមួយបុគ្គលដែលមាន TB នោះទេ។ ប្រសិនបើអ្នករស់នៅក្នុងប្រទេសដែល TB គឺជារឿងធម្មតា វានឹងមានឱកាសល្អដែលអ្នកអាចមានរោគនេះមួយរយៈពេលកន្លងមកហើយ។ ប្រហែលមួយភាគបួននៃចំនួនមនុស្សនៅលើពិភពលោកមានមេរោគ TB កំបាំង ទោះបីជាវាមិនមែនចំពោះអ្នកដែលកើត និងរស់នៅក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលីក៏ដោយ។ ជួនកាល លទ្ធផលវិជ្ជមានពីការធ្វើតេស្តលើស្បែកដើម្បីពិនិត្យជំងឺរបេង កើតឡើងចំពោះអ្នកដែលបានចាក់ថ្នាំ BCG ឬសម្រាប់ហេតុផលផ្សេងទៀតដែលមិនទាក់ទងនឹងមេរោគ TB។ ការមានមេរោគ TB កំបាំង មិនមានន័យថាអ្នកមានជំងឺ TB សកម្ម ឬជំងឺឆ្លងនោះទេ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វាមានន័យថាអ្នកមានហានិភ័យនៃការកើតមានជំងឺ TB សកម្មក្នុងអំឡុងជីវិតរស់នៅរបស់អ្នក។ ហានិភ័យធំបំផុត គឺនេះអាស្រ័យទៅលើកត្តាជាច្រើន រួមមានរយៈពេលថ្មីៗដែលអ្នកបានឆ្លងមេរោគ (ការឆ្លងថ្មី គឺមានហានិភ័យខ្ពស់) អាយុរបស់អ្នក ហើយថាតើអ្នកមានស្ថានភាពសុខភាពឬក៏អត់។ គិលានុបដ្ឋាក ឬផ្លូវចិត្តនឹងពិភាក្សាអំពីរឿងនេះបន្ថែមជាមួយអ្នក។

តើគេអាចព្យាបាលមេរោគ TB កំបាំងបានឬទេ?

គេអាចព្យាបាលមេរោគ TB កំបាំង ដើម្បីជួយទប់ស្កាត់ជំងឺ TB នាពេលអនាគត។ ជាទូទៅ ការព្យាបាលនេះពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រើថ្នាំមួយ ឬពីរដែលត្រូវបានប្រើដើម្បីព្យាបាលមនុស្សដែលមានមេរោគ TB កំបាំងសម្រាប់៣ ទៅ៥ខែ។ ការព្យាបាលនេះមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការទប់ស្កាត់ជំងឺ TB ចំពោះមនុស្សភាគច្រើនដែលមានមេរោគ TB កំបាំង។ ជាទូទៅ ការព្យាបាលនេះមានសុវត្ថិភាព ជាពិសេសចំពោះមនុស្សវ័យក្មេង។ ប្រសិនបើផ្លូវចិត្តរបស់អ្នកណែនាំការព្យាបាលនេះ គាត់នឹងប្រាប់អ្នកបន្ថែមអំពីអត្ថប្រយោជន៍ និងផលប៉ះពាល់ណាមួយដែលអាចកើតមាន។

តើមានជំងឺស្បែកផ្សេងទៀតជំនួសការព្យាបាលឬទេ ប្រសិនបើខ្ញុំមាន TB កំបាំង?

មាន។ ប្រសិនបើហានិភ័យនៃកើត TB របស់អ្នកមានកម្រិតទាប នោះផ្លូវចិត្តរបស់អ្នកអាចណែនាំឱ្យមានមធ្យោបាយ “នៅរង់ចាំ ហើយមើល”។ ក្នុងករណីនេះ អ្នកគួរតែមានការថតពិនិត្យដើមទ្រូងដោយការស្នើសុំជាទៀងទាត់រយៈពេល២ឆ្នាំ ដែលជាធម្មតាមានរយៈពេល៦ខែដាច់ពីគ្នា។ វាជាការសំខាន់ណាស់ដែលត្រូវដឹងពីរោគសញ្ញានៃជំងឺ TB និងដើម្បីឱ្យសេវាកម្ម TB នៅក្នុងតំបន់របស់អ្នក ឬផ្លូវចិត្តរបស់អ្នកដឹងថាអ្នកកើតមានរោគសញ្ញានៃ TB ណាដែលគួរឱ្យសង្ស័យឬក៏អត់។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម

- ទាក់ទង [សេវាកម្ម TB](#) នៅក្នុងតំបន់របស់អ្នក
- អាន [សន្លឹកព័ត៌មានស្តីពីជំងឺរបេង](#)
- តែកមើលវិបសៃចី NSW Health TB - www.health.nsw.gov.au/Infectious/tuberculosis/